

Tatabányai Törvényszék Cégbírósága

Cgt.11-19-000036/14.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/809-2/2019	
Érkezett: 2019 JÚN 24.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	<i>elm</i>

A Cg.11-06-005722 számon bejegyzett [REDACTED] ellen hivatalból indult törvényességi felügyeleti eljárásban a Tatabányai Törvényszék Cégbírósága meghozta a következő

V É G Z É S T

A cégbíróság az Alkotmánybíróság 2019. május 20. napján érkezett III/809-1/2019. számú hiánypótlására a Cgt. 11-19-000036/9. számú végzését az alábbiak szerint egészíti ki:

A Tatabányai Törvényszék Cégbírósága az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése alapján hivatalból kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság *állapítsa meg* a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:158. § (1) bekezdésének Alaptörvény-ellenességét abban az esetben, ha a tag tagsági jogviszonya a halálával szűnik meg, a megjelölt jogszabályi rendelkezést *semmisítse meg*, mivel az sérti az Alaptörvény M) cikkely (1) bekezdését, a XII. cikkely (1) bekezdését és a XIII. cikkely (1) bekezdését.

INDOKOLÁS:

A [REDACTED] a Tatabányai Törvényszék Cégbírósága Cg.11-06-005722 cégjegyzékszám alatt tartja nyilván, mely társaságnak egy beltágya és egy kültágya van. A betéti társaság kültágya 2018. június 10. napján elhunyt. Az elhalálozást követő 6 hónapon belül a társaság a törvényes működését nem állította helyre, a kültag haláláról a cégbíróságot a közjegyző 2019. január 14. napján értesítette.

A **Ptk. 3:158 § (1)** bekezdése kimondja: „A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl a *betéti társaság jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha valamennyi beltágy vagy valamennyi kültag tagsági jogviszonya megszűnik, és az ettől számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül a társaság nem jelenti be a nyilvántartó bíróságnak, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit*, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át.”

A betéti társaság a kültag halálától számított hat hónapon belül nem jelentett be új kültagot, így nem állította helyre a betéti társaságként való működés feltételeit, ezért a cégbíróság a **Ptk. 3:158 § (1)** bekezdésére tekintettel megállapította a jogutód nélküli megszűnést előidéző ok bekövetkezését, egyben a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi. V. törvény (továbbiakban: Ctv.) 116. § (1) bekezdés d) pontja alapján a 2019. január 21. napján kelt Cgt.11-19-000036/2. számú végzésével a céget 2018. december 10. napján megszűntnek nyilvánította és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását. A végzés ellen a betéti társaság – a jogi

képviselője útján – 2019. február 4. napján fellebbezést és igazolási kérelmet terjesztett elő. A társaság igazolási kérelmét a bíróság Cgt.11-19-000036/25 szám alatt elutasította, mely ellen a társaság fellebbezést terjesztett elő. A bíróság felhívására a társaság úgy nyilatkozott, hogy a fellebbezését elsődlegesen Alkotmányjogi panasznak kéri tekinteni, és a szerint kéri azt elbírálni.

A cégbíróság a 2019. április 29. napján kelt Cgt. 11-19-000036/9. sorszámú végzésével egyedi bírói normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál, majd a 2019. május 6. napján kelt Cgt. 11-19-000036/10. számú végzésével az eljárást felfüggesztette.

A cég kényszertörlésében (a cég kényszertörlési eljárás megindítási feltételeinek létrejöttében) nem képezi vizsgálat tárgyát az, hogy a tag tagsági jogviszonya miért szűnt meg. A kényszertörlési eljárásban jellemzően a cég működésének törvényességét vizsgálja a bíróság. A kényszertörlés funkciója, hogy az általános vagy különleges törvényességi felügyeleti eljárásban megszűntnek nyilvánított cég törlésére – így kivezetésére – speciális eljárásban kerülhessen sor. A kényszertörlési eljárás alapvetően szankciós jellegű, amennyiben a cégbíróság bizonyos törvényi kötelezettségek elmulasztása esetén indíthatja meg a céggel szemben a cég törlése, mint jogkövetkezmény alkalmazása iránt. A kényszertörlés egy speciális és egyúttal gyorsabb és egyszerűbb (nemperes) eljárás. A kényszertörlési eljárásban a cégre alkalmazható jogkövetkezmény szintén az eljárási funkciójához igazodik. Vagyis, ha egy cég működésképtelen, törvényes működését nem állítja helyre, akkor e céget a cégbíróság törli a cégjegyzékből. Majd – ha a felszámolási eljárás megindításának nem állnak fenn a feltételei - kényszertörlési eljárás keretében a céget törli a cégbíróság a cégjegyzékből. Megállapítható tehát, hogy a kényszertörlési eljárás lényegében a céggel szemben alkalmazható súlyosabb szankció alkalmazásához vezet(het): a céget törlik a cégnyilvántartásból.

Jelen esetben a a cég törlésére és a kényszertörlési eljárás megindítására a hivatkozott Ptk. rendelkezés alapján került sor.

Magyarország Alaptörvénye alábbi rendelkezéseit sérti a Polgári Törvénykönyv 3:158 § (1) bekezdése fentebb idézett szakasza:

M) cikk

(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

A cégbíróság álláspontja szerint a Ptk. 3:158 § (1) bekezdésében meghatározott *hat hónapos jogvesztő határidő, melyet a tag halála esetén is alkalmaznia kell*, ellentétes az Alaptörvény M) cikkely (1) bekezdésével, a XII. cikkely (1) bekezdésével és a XIII. cikk (1) bekezdésével.

A vállalkozáshoz való jog (Alaptörvény XII. cikk) alapjog, mely azt jelenti, hogy mindenkinek Alaptörvényben biztosított joga a vállalkozás, azaz az üzleti tevékenység kifejtése. A vállalkozás joga annyit jelent, hogy az állam ne akadályozza, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást. Az Alkotmánybíróság a 26/2017. (X. 17) határozatában maga is kifejtette, hogy az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében elismert, vállalkozáshoz fűződő jog, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának joga nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbéli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához. A munka és a foglalkozás szabad megválasztása, valamint a vállalkozás szabad megválasztásához fűződő jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben.

Az Alaptörvény XII. cikkében elismert vállalkozáshoz való jog lényege szerint a vállalkozási tevékenységre tejed ki, vállalkozni azonban nem kizárólag egyéni vállalkozási formában, hanem társas formában is lehet, így a vállalkozáshoz való jog azokat is védi, akik ezt a tevékenységet másokkal társulva folytatják.

A Ptk. 3:1. § (1) bekezdése szerint a jogi személy jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.

A Ptk. 3: 4 § (1) bekezdése kimondja: (1) A jogi személy létrehozásáról a személyek szerződésben, alapító okiratban vagy alapszabályban (a továbbiakban együtt: létesítő okirat) szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg.

A Ptk. 3:88. § (1) bekezdése szerint a gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.

A fent idézett Ptk. szabályokból megállapítható, hogy a gazdasági társaság tagjait - *így a betéti társaság tagjait is* - megilletik azok a jogok, hogy szabadon döntsék el azt, hogy kivel kívánnak közös gazdasági tevékenységet folytatni. A gazdasági társaság tagjai nem kötelezhetőek arra, hogy olyan személyekkel közösen folytassák a vállalkozást, akikkel ők nem szeretnék a társaságban együtt vállalkozni (kivéve a nem nyilvános részvénytársaságot).

A Ptk. 3:158 § (1) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő korlátozza a társaságban marad tag esetében a vállalkozás szabadságát, mivel úgy kell még egy főt bevennie a társaságba tagi jogviszonnyal, hogy azt nem a szabad akaratából, hanem csak a jogvesztő határidő miatti kényszer miatt teszi.

Ezáltal sérülnek az Alaptörvényben meghatározott vállalkozáshoz, a vállalkozás szabadságához fűződő jogok.

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) szerint: Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

A betéti társaság tagjának vagyoni betéte, illetve az őt ennek alapján megillető társaságbeli részesedése a tag tulajdona, így halála esetén a hagyaték része, melyet az örökös szerez meg a hagyatéki eljárás befejezését követően.

A tulajdon és az öröklés joga alapján mindenkit megillet a magántulajdon (vagyon) feletti rendelkezés az életében vagy a halála esetére is. A gazdasági társasági részesedés - jelen esetben a betéti társaságnál is - a vagyon részét képezi, így az örökölheto, a magánvagyon egyéb elemeitől nem különíthető el. Mivel örökölheto, a Polgári törvénykönyv öröklésre és hagyatéki eljárásokra vonatkozó hetedik könyve kiterjed erre a vagyoni elemre is. A nevezett jogszabályi hivatkozások alapján a betéti társaság tagsági jogviszonya a betéti társaság tagjának halála esetén a hagyaték részét képezi, annak örökléséről a hagyatéki eljárásban eljáró közjegyző dönt. A közjegyzői eljárás kötött menetű, a közjegyző az eljárása tekintetben, a hagyatéki vagyon minden eleméről köteles a megfelelő eljárási rend betartásával határozatot hozni.

Amennyiben a tag halálától számított hat hónapon belül nem fejeződik be a hagyatéki eljárás - mint jelen esetben is - akkor csak úgy kerülhető el az, hogy a cégbíróság a társaságot a nyilvántartásból a Ptk. 3:158 § (1) rendelkezése szerint törölje, hogy vagy az örökös vagyoni betét szolgáltatásával maga válik a társaság tagjává, vagy pedig más személynek - aki nem az örökös - be kell lépnie a társaságba. Ezekben az esetekben kizárólag a társaság ipso iure megszüntetésének elkerülése érdekében kerül sor a társasági szerződés módosítására, s csak azért, mert a hagyatéki eljárás még nem fejeződik be a Ptk. hivatkozott rendelkezésében szabályozott 6 hónapos jogvesztő határidőn belül.

Mivel a vállalkozás szabadsága a vagyonelemek miatt a halál esetére is kiterjedő jogosultság (tehát az elhunyt tag végintézkedésben megjelölheti, hogy kinek kívánja juttatni a társasági részesedését), így a magántulajdonnal és a vállalkozás szabadságával való rendelkezés szabadságát sérti minden tag tekintetében a nevezett Ptk. rendelkezés.

Jelen esetben hat hónapon belül nem fejeződött be a hagyatéki eljárás, így olyan helyzet teremtdött, hogy mire az örökös megörökölte a társasági részesedést a kényszertörlési eljárás már folyamatban volt, melynek a visszafordítására már nincs lehetőség, tekintettel arra, hogy a vitatott Ptk. rendelkezésben meghatározott határidő **jogvesztő**.

A cégbíróság álláspontja szerint a Ptk. 3:158 § (1) bekezdésében meghatározott, **a tag halála esetén is alkalmazandó jogvesztő határidő** olyan súlyos jogkövetkezmény alkalmazására vezet, amely tekintetében a jogalkotó nem biztosított lehetőséget a törvényi vélelem megdöntésére sem. Ennek következtében, ez a szabályozás, ami a társaság tagjának halála esetében is általában véve olyan törvényi vélelemmel él, amivel szemben a jogalkotó nem biztosított kimentési lehetőséget az érintett társaság számára, a célhoz mérten túlzó eredményt hoz. Ez pedig az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezi, hogy *a tag halála esetén is* automatikusan alkalmazandó szankcióként szabályozza a társaság megszüntnek nyilvánítását és a kényszertörlési eljárás lefolytatását, ugyanis a Ctv. jelenleg pedig nem teszi lehetővé a kényszertörlési eljárás megszüntetését arra tekintettel, hogy a cég a törvényes működését helyreállította. Aránytalan alapjog-korlátozásra vezet, hogy a társaságnak nincs lehetősége arra, hogy a tag halála esetén a törvényi vélelmet érdemben megdönthesse.

A kényszertörlési eljárás egyik fő célja, hogy a kiüresedett cégek „kivezetése” a cégjegyzékből minél gyorsabb eljárás keretében történhessen meg, indokolja a kényszertörlési eljárás – bizonyos tekintetben – egyszerűsített eljárási szabályok alapján történjen. Az eljárási szabályok egyszerűsítésének azonban keretet és korlátot szab a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének alaptörvényi követelménye. Vagyis az eljárási szabályok egyszerűsítése csak ezen

cél eléréséhez feltétlenül szükséges és arányos mértékben minősül az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek.

Jelen eljárásban azonban a betéti társaságnak arra sincs lehetősége, hogy a kényszertörlési eljárás elrendeléséről szóló végzés megtámadásával érdemben vitatni tudja a cég megszűntnek nyilvánítását és a kényszertörlési eljárás elrendelését, ugyanis a jogorvoslati eljárásban sem biztosított a társaság számára a felróhatóságának kizárása. Kizárólag azon az alapon vitathatja, hogy a kényszertörlési eljárás objektív törvényi feltételeinek nem felel meg.

A szankció súlyára tekintettel a megfelelő eljárási szabályok hiánya a Ptk. 3:158 § (1) bekezdésével szemben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is eredményezi.

A fentiekre tekintettel a cégbíróság a Pp. 131. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. A végzés ellen a Pp. 365. § (2) bekezdés b) pontja alapján nincs helye külön fellebbezésnek.

Tatabánya, 2019. június 18.

Dr. Némethné Dr. Lenti Livia

törvényszéki bíró

